

בימת דיון 61: מעורבות חברתית-קהילתית במסגרת תכניות ההכשרה.

פעילות חברתית מבוססת שיח משמעותי ומקום (Place-making) בתכניות ההכשרה

ד"ר נטע ברנסקי, ראשת היחידה למעורבות חברתית, סגנית נשיא מכללת גורדון, 2017

ד"ר איבנה רטנר, מרצה להוראת תקשורת, אוני' חיפה וגורדון, המכללה האקדמית לחינוך, 2017.

תומר בן חמו, מעצב ומנחה תהליכים, יזם חברתי, המכללה האקדמית לחינוך, 2017.

אחד הנושאים החשובים אשר עומד במרכז סדר היום והעשייה של ות"ת ומל"ג בשנים האחרונות הנו הנושא החברתי קהילתי, על מגוון היבטיו. הצורך להנגיש את ההשכלה הגבוהה לאוכלוסיות אשר ייצוגן בהשכלה הגבוהה הנו נמוך, התגבש בד בבד עם הצורך להוביל מעורבות אקטיבית של האקדמיה בקהילה. (טרכטנברג, 2013) מזה כשני עשורים, מעורבות חברתית קהילתית במסגרות חינוכיות מובילה שינוי והשפעה משמעותית, הן בהיבט החינוכי והן בהיבט החברתי. בשנת 2014 תמכה הוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה בפיתוח ובהוראה של 87 קורסים אקדמיים משלבי עשייה ומספר זה צומח עד היום. עשרות קורסים משלבי עשייה קהילתית, פותחו ברוב המכללות והאוניברסיטאות בישראל לצד תכניות משלבות קהילה במסגרת פיתוח מקצועי של אנשי חינוך. השאלה האם פעילות זו רלוונטית לתוכניות ההכשרה מקבלת תשובה חיובית לאור הפעילות הענפה. אך מהי הפעילות החברתית המתאימה ומהי הדרך הטובה ביותר לשלבה בתוכניות ההכשרה? במאמר זה נציג את יישומן של פעילויות המעורבות החברתית-קהילתית במכללה האקדמית גורדון לחינוך במסגרת תכניות ההכשרה והפיתוח המקצועי, במהלך 3 השנים האחרונות.

"מכללת גורדון שואפת להכשיר מורים-מחנכים ומנהיגים מובילי חידושים בהוראה ובחינוך המגלים מעורבות בקהילה". (חזון מכללת גורדון) מטרת המעורבות בקהילה היא הכרות עם החברה הישראלית על רבדיה החברתיים השונים מתוך מגמה ליצור סולידריות חברתית ונכונות לעשייה משמעותית בקהילה אצל בוגריה. הכרות מקרוב ומגע בלתי אמצעי עם אוכלוסייה רב-תרבותית ומגוונת, המייצגת את החברה הישראלית, מהווה פן חשוב בהכשרתם של פרחי ההוראה, כדי לפתח תובנות חברתיות-חינוכיות, אשר יטביעו את חותמם על עשייתם החינוכית, תוך יוזמה והתנסות בקהילה.

מוסדות והוגים רבים מבססים את תמיכתם במעורבות האקדמיה בקהילה על הפילוסופיה של ג'ון דיואי (Dewey, 1916), המדגישה את יחסי הגומלין שבין דמוקרטיה וחינוך ותומכת בלמידה באמצעות עשייה (Benson; 2000, Ehrlich 2000, Puckett & Harkavy). חוקרים שונים רואים במגמה העכשווית של הרחבת מעורבות המוסדות להשכלה גבוהה בקהילה, חזרה אל תפקידם המסורתי של המוסדות הללו בקידום ערכים דמוקרטיים, השתתפות אזרחית ומטרות חברתיות שונות. שותפויות אקדמיה - קהילה, מספקות לאזרחיות ולאזרחים מסגרות למעורבות יומיומית. הדגש על ערכים דמוקרטיים מסייע להפוך את הסטודנטים ממתנדבים שנותנים שירות לקהילה, לפעילים למען צדק חברתי ואת המוסדות להשכלה גבוהה, להפוך לסוכני שינוי חברתי (Edwards & Marullo. 2000).

קיימים מודלים רבים ומגוונים של גישות ושיטות לעשייה חינוכית המיושמות כערוצים משולבים במעורבות חברתית. אנו נציג גישה דמוקרטית השתתפותית מבית ה- [Art of hosting](#) (אמנות השיחות המשמעותיות). גישה זו, משלבת פדגוגיה של Place Based Learning חינוך מבוסס מקום (David

(Orr, 2013) ושל הגישה הנרטיבית: Story telling learning (Mary Alice Arthur, <http://www.getsoaring.com/>) במסגרת תהליך של למידה והתנסות משותפת בתכנית הכשרה.

התפיסה ממנה נובעת בחירתנו בגישה ובכלים אלו, מתבוננת על המציאות כמכלול של מערכות מורכבות (James Grier Miller), כזו הרואה קיימות (Sustainability) דרך משקפיים המביטות בעולמנו ודווקא בהקשר החברתי שלו. ראייה הבוחנת את טבע הדברים הנוכחי מתוך השאלה מה אנו מותירים לדורות הבאים (מישורי, 2015). המעבר ל"קיימות" הינו מהאתגרים העצומים של זמננו. בבסיס התפיסה והכלים המתפתחים ב-15 השנים האחרונות, נמצאת ההכרה שעלינו ליצור מסגרות **למידה טרנספורמטיבית**. כלומר: למידה והוראה **בינתחומית ועל-תחומית**. למידה שהיא חווייתית, התנסותית וניסויית הנוגעת **בזהות** ומעוררת שינוי תודעתי. למידה שמחברת בין פרקטיקה לבין תיאוריה. בין קהילה לאקדמיה. ובין **ערכים וידע**. זו למידה **מעוגנת במקום** ומושרשת בצרכי הקהילה המקומית. למידה זו נועדת לחשוף בפני הסטודנטים והסטודנטיות סוגיות משמעותיות בישראל ובעולם בהקשרי חברה, פוליטיקה ותרבות. ולפתח מסוגלות **לפעול ולחולל שינוי ברמה המקומית**.

מקום, מהווה מוקד של זיכרון אישי וקולקטיבי. הוא חשוב לנו בצורה עמוקה, ממקם אותנו כחלק ממשוה גדול יותר מקהילה, ונותן זהות (Hayden, 1995). הסיפור המשותף ובו חוויות, זיכרונות, משמעות ותפיסה, הוא חלק ממה שהופך 'אי-מקום' אנונימי, ל'מקום'. הסיפור של המקום מערבב זהות אישית וקהילתית ומספק הגדרה, קונטקסט, פרספקטיבה וזהות (Archibald, 1995).

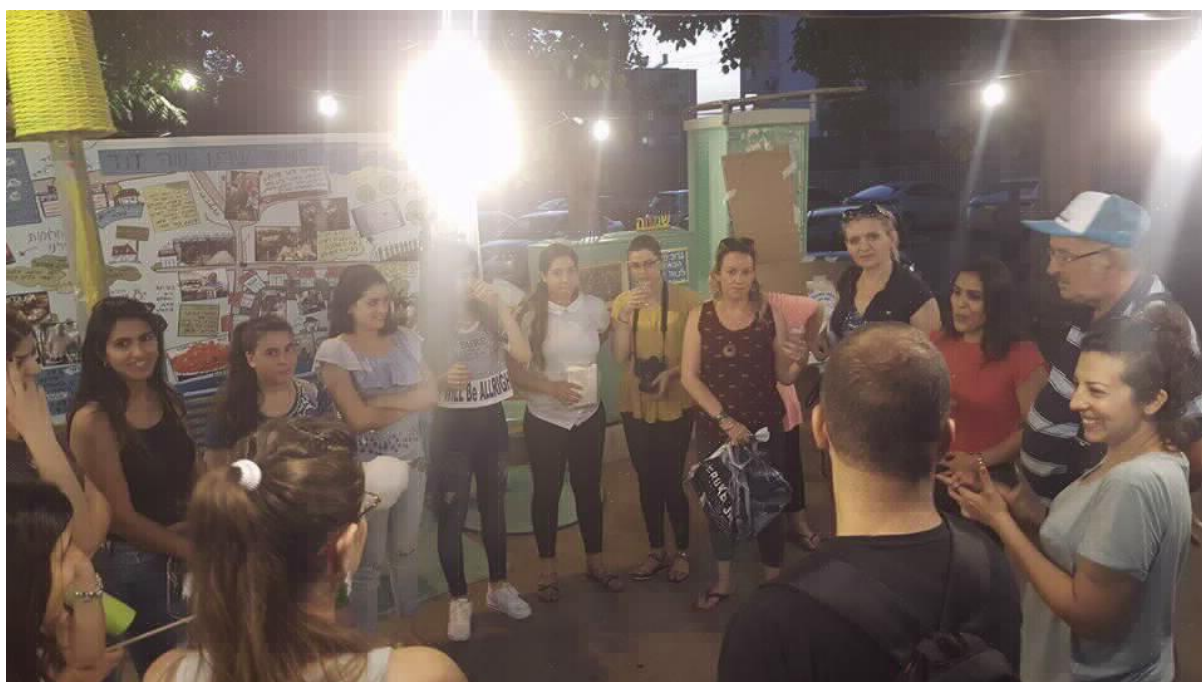
שם התהליך שפיתחנו בקרב הסטודנטים ובהכשרת מורים בקורסים משלבי עשייה הוא – **'עושים מקום קהילתי'**. המודל בנוי על "יחידה מובילה", אשר רואה בהכשרת קבוצה קטנה של אנשי חינוך/סטודנטים כסוכני שינוי אשר מגיעים אל הקהילה/שכונה ומתחילים בשיח משמעותי עם המקום ותושביו, אשר מתפתח להנעת תהליכים מקומיים וחברתיים במשותף. מתוך השותפויות האמיצות הראשונות של מה שהחל כמיזם חברתי, נולדה בהמשך היחידה למעורבות חברתית קהילתית שצומחת ומתפתחת מאז דרך המאוויים להניע תהליך משמעותי. תהליך ששותפים לו המוסד, הקהילה וגורמים מקומיים נוספים. כיאה לעיצוב תהליך עבור מערכות מורכבות בתחום הקיימות, המגוון בתהליך זה חיוני להצלחתו, וכך פעמים רבות מודל העשייה הינו **מודל רב שותפים** כגון, המוסד האקדמי, מרכז קהילתי, וועד השכונה, תנועות הנוער, חברה משכנת, מחלקת הרווחה בעירייה, מחלקת איכות סביבה, משרדי שיקום שכונות ועוד.

בלב התהליך עומדת ההבנה השותפה לכל המעורבים, כי "המקום" הוא מושא מופלא ליצירת דיאלוג ולמעשה תהליך המפניח תקווה ויצירה בקרב כל רמות השותפים, מצוות ההיגוי המממן ועד אחרון הסטודנטים.

שיתוף פעולה בין המכללה האקדמית לחינוך גורדון ושכונת נווה דוד בחיפה

במסגרת קורס משלב עשייה של סטודנטים בהכשרה להוראה, הונע תהליך של Place making בהובלת היחידה למעורבות חברתית קהילתית של המכללה האקדמית גורדון, בראשות ד"ר נטע ברנסקי, בשותפות עם אגף קשרי קהילה של עמידר והמחלקה לשירותים חברתיים- מערב חיפה והמרכז קהילתי בשכונת נווה דוד. הסטודנטים הוכשרו במהלך שלב 'החלימה' (מבנה הקורס בנספח 3) לקראת יציאה אל השכונה לאירוע 'קפה עולם' מוצלח בו נפגשו איתם לשיח סביב שולחנות עגולים תושבי השכונה, הורים,

קשישים, עולים חדשים, חברי תנועות נוער, בעלי תפקידים בקהילה והסטודנטים. באירוע נאספו סיפורי השכונה ומאוייה. בתום תהליך גיבוש התוכן והעשייה היצירתית במשותף עם התושבים, נוצרה פינת חמד לשיבה ובה שלט קבע גדול, שמגולל את סיפורה המקומי של השכונה. התוצאה להלן:

כמו גם בסרטון שנעשה על התהליך על ידי הסטודנטים:

https://www.youtube.com/watch?v=HnhSX_tbyV8

מעורבות חברתית קהילתית המונעת בשיתוף עם היחידה ללימודי המשך, במכללה האקדמית גורדון במהלך גיבוש חזון מכללתי, שנוצר בשיתוף Google campus במפגש במכון מופ"ת 2014, חברו מיזם "עושים מקום קהילתי" עם ד"ר נטע ברנסקי - רושת היחידה למעורבות חברתית קהילתית באקדמית

גורדון. החיבור הוציא אל הפועל בעיקר את ההבנה, שיש צורך לשלב תהליכי למידה השתתפותיים, במהלך ההתפתחות וגיבוש הזהות המקצועית של מחנכים בישראל. תהליכים, אשר משלבים רגש ומאפשרים תנאים ליצירה משותפת בקרב מורות וגננות. הן אלו אשר שנים רבות במערכת החינוך והן פרחי הוראה בתחילת דרכם. בשנים האחרונות מובילה ד"ר נטע ברנסקי בהנחיה משותפת עם תומר בן חמו, קורס אקדמי ותכניות לפיתוח מקצועי של סגלי חינוך, אשר מטרתם להוביל יוזמה בקהילה מתוך תפיסת עולם של קיימות חברתית.

המודל של התכנית התפתח באופן טבעי מדפוס של מימוש פרויקטים אישיים ובקבוצות קטנות נפרדות, דרך התנסות ברעיונות של למידה משותפת ופעולה כרשת, לידי הבנה והחלטה מתבקשת, כי פרויקט המעורבות יהיה אחד המשותף לכל קבוצת הלומדים בהפעלת צוותי פעולה שייצרו את האימפקט ההוליסטי של שיתוף פעולה של הקבוצה כולה. וכך היה. הקבוצה יצאה אל המרחב של שכונת הדר בחיפה ומצאה את הייעוד של התהליך.

המיזם הקהילתי שנבחר על ידי השותפים, חיבר בין נשות חינוך ותיקות ומנוסות במערכת החינוך, סטודנטים בהכשרת מורים, ומתמודדי נפש מעמותת אנוש בנמצאים בתהליכי שיקום בקהילה באמצעות תהליך דינמי וייחודי.

במהלך סדרת פגישות בשכונה נכללו בין היתר – אירועי 'קפה עולם', דינמיקה קבוצתית, משחקי תיאטרון, סימולציות בנושא תקשורת בינאישית, יצירת ספר שירים משותף, הכנת סרטונים ויצירת אומנות משותפת המשקפת את חלקו של כל אחד ואחד מהמשתתפים.

"המתמודדים שלנו רגילים לפגוש בד"כ אנשי מקצוע שבאים לטפל בהם, או מתמודדים אחרים, או גופים שרוצים באופן אלטרואיסטי, לתרום משאבים כאלה או אחרים לאנשים בעלי צרכים מיוחדים" . . . . "זו הפעם הראשונה שמגיעים אלינו 'אנשים רגילים' לקיים יחד אתנו תכנית משמעותית בגובה העיניים, כששני הצדדים יוצאים ממנה נשכרים באותה מידה. המפגש עם המורות והגננות והסטודנטים היה מיוחד ומעצים ברמה אישית וקבוצתית עבור כל משתתף ומשתתפת הן מאנוש והן ממכללת גורדון" (יפתח לוי, מנהל תחום קהילה וחברה בעמותת אנוש)

יש הבדל מהותי בין שיתוף פעולה, של תן – קח וכל צד מקדם את עצמו לבין שותפות. שותפות זה ביחד. המודל המוצלח והמרגש, עוסק בקשר בלתי אמצעי בין בני אדם, יצירה והעצמה אישית במרחב משותף. שמחנו לעבוד בשיתוף ההנהלה ומחלקת קהילה וחברה של עמותת אנוש והתכנית שלנו מהווה אבן דרך ומקור השראה למיזמים נוספים, שמבטאים את גורדון בקהילה. קיבלנו מסר מהנהלת אנוש, שיהיו מעוניינים לממש תכניות דומות גם בסניפים נוספים של העמותה במעורבותה של האקדמית גורדון"....."בימים אלו אנחנו עובדים עם קבוצת מורים וסטודנטים בהכשרת מורים, שבמסגרת הפרויקט לקיימות חברתית, פועלת בשכונת זיו בחיפה, ליצירת שיח יצירתי לחיבור בין התושבים. (ד"ר נטע ברנסקי / האקדמית גורדון)

סרטון התהליך בשותפות עם עמותת אנוש –

<https://www.youtube.com/watch?v=9irV3489H74&t=19s>

קורסי סטודנטים משלבי עשייה – אוריינות תקשורת ומעורבות חברתית

מודל עשייה זה מוצא התאמה יתרה בשיתוף פעולה עם היחידות למעורבות במכללות ואוניברסיטאות. במגוון הנע בין מודל המושתת על מלגות לבין מודל המושתת על נקודות זכות, השנה לראשונה שולב המודל בקורס חובה בהכשרת המורים להוראת תקשורת – תחום דיציפלינארי העוסק באוריינות תקשורת ומקדם מעורבות חברתית ואזרחית. (Hobbs, 2017). התפיסה שהתגבשה בתחום אוריינות תקשורת בעשור האחרון שואפת להוביל סטודנטים לפתח מיומנויות חקר ביקורתיות ומעודדת אותם להיות חוקרים ויוצרים אלטרנטיביים. הובס (2011) מוסיפה כי התעצמות האוריינות הדיגיטלית כסוג של אוריינות מדיה מחזקת את הקשר למעורבות חברתית בקהילה ולענייננו מאפשרת שימוש בכלים דיגיטליים להפצת השותפות.

השותפים והסטודנטים בתהליך זה זוכים להנאה ולמידה משותפת, אשר, כמובא בסרטונים בנספח 1. תמיד מסתיימת בחגיגה גדולה ומוצלחת, המשקפת את חשיבותו של גיבוש וביטוי הסיפור המקומי. עוצמת התהליך בולטת דווקא בשכונות בהן יש צורך באותם סטודנטים, שיש להם את הכלים לפתוח בשיחה ולהובילה, יחד עם הקהילה, ליצירה משותפת, כזו שיש בה את התקווה, לשנות את הסיפורים האחרים, אלה השולטים בחיינו ומופיעים מדי יום בחדשות ובמדיה המסורתיים.

סיכום ומסקנות

בבואנו לבחון את מקומה של הפעילות החברתית מבוססת שיח משמעותי ומקום (Place-making) במסגרת תכניות להכשרת מורים בגורדון, נראה כי מעורבות זו מזמנת לסטודנטים להוראה ולמחנכים בפועל, מפגשים מאתגרים וההתמודדות עם מערכות מורכבות, בחיבור בין אקדמיה, חברה וקהילה. המפגש מציג גישות אלטרנטיביות, דמוקרטיות ושיתופיות במפגש הקהילתי. להבדיל מגישת התרומה לקהילה, גישת 'אמנות השיחות המשמעותיות' – נועדה לשחרר את הסדר המוכר והבטוח שבו אנו חיים, ולנסח את ההסכמות בין המשתתפים ובין השותפים של התהליך, הסטודנטים והקהילה. זאת על מנת שכל אלה יגיעו למפגש בגובה העיניים, יעמדו במצב של אי וודאות, מתוך כוונה 'להקשיב ולא להכתיב' ויוכלו לצלוח אותו לאור ניסוחה של כוונה משותפת, כזו המכירה בחשיבות ההשתתפות הדמוקרטית של כל הקולות של השותפים בתהליך. ניסוחו של התוצר הינו נרטיבי ומאפשר יצירת סיפור והפצתו. המסגרת בה מתקיימת השותפות היא בקורס ייעודי ומשנה הבאה משולבת בקורסי חובה קיימים אשר מטרתם היא לעורר ולאפשר מעורבות חברתית קהילתית. (נספח 1 דוגמאות לתוצרים ברחבי הארץ). הדרך לקמפוס אקדמי תוסס, משגשג, מעורה ומחובר לתמורות חברתיות של החברה הישראלית, עוברת דרך פרויקטים למעורבות אמיתית של סטודנטים בקהילה. באשר לשאלה מהו פוטנציאל הצמיחה, או התרומה של כל אחד מהמעורבים בפעילות כזו – המוסד, הסטודנט והקהילה, הרי שהתשובה הטובה ביותר היא בעשייה. עשייה כזו שפורצת את תחומי המוסד, חוברת אל גורמים שונים בקהילה, נתמכת בהובלת סוכני שינוי מקומיים, הרי שכל כולה יישום והתנסות של הרעיונות אותם לומדים הסטודנטים בין כותלי הכיתה וככל שירבו לצאת ממנה לעשייה, כן תועצם התפתחות התודעה החברתית וההנכחה שלה באקדמיה ובהקהילה.

מקורות

1. טרכטנברג, מי' (2013). בתוך: מעורבות חברתית תפקידה השלישי של האקדמיה: חוברת חשיפה במסגרת יום העיון למעורבות אקדמיה וסטודנטים בקהילה. הוצאת המל"ג. עמ' 7. אוחזר בתאריך http://che.org.il/wp-content/uploads/2012/11/che_hoveret.pdf. 18.8.2017
2. שרמר, אי' (2013). "הנקודה העיוורת של המנהיגות", תיאוריית MIT, U, <https://www.presencing.com/sites/default/files/page-files/TU-ExecSum-Hebrew.pdf>
3. מה זה עושים מקום? https://www.pps.org/reference/what_is_placemaking אוחזר בתאריך 18.8.2017
4. מישורי, די' (2015). על נחלת הכלל The commons. בתוך קיימות חוזר ערכים, מרכז הש"ל. <http://synduimages.synduweb.netdna-cdn.com/uploads/55f8f0e101b4f/voice/515c41e6-4b36-2755-3937-aa74059552eb/5625d0ec0d68c.pdf> אוחזר בתאריך 15/8/17
- 5.
6. חנין, ד' (2011). קידמה אחרת: לחזור לחיים של טעם, מקראת קיימות של מרכז השל
7. גייקובס גי', (1961[2008]) מותן וחייהן של ערים אמריקאיות גדולות, בהוצאת בבל, בתרגומה של מרים טליתמן, בסדרת "ארכיטקטורות"
8. המתודולוגיה של קפה עולם <http://www.theworldcafe.com>
8. אמנות השיחה המשמעותית <http://www.artofhosting.org>
9. Archibald R. (1995). The Places of Stories, History News, Vol.52;6,7.
10. Benson, L., Harkavy, I., & Puckett, J. (2000). An implementation revolution as a strategy for fulfilling the promise of university-community partnerships: Penn-West Philadelphia as an experiment in progress. Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly, 29(1), 24-45. [Abstract](#)
11. Dewey, John (1916). Democracy and Education: An Introduction to the Philosophy of Education. New York: Macmillan. Retrieved 4 May 2016 – via Internet Archive.
12. Hayden, D. (1995). *The Power of Place: Urban Landscapes as Public History*. Cambridge: The MIT Press.
13. James Grier Miller. (1978). Living systems. New York : McGraw-Hill, xli, 1102 p., [8] leaves of plates : ill. ; 24 cm.
14. Marullo sam, Bob Edwards (2001). From Charity to Justice. the Potential of University-Community Collaboration for Social Change. Sage

15. Ehrlich, T. (Ed.). (2000). Civic responsibility and higher education. Phoenix, AZ: American Council on Education/Oryx Press.

16. Hobbs, R. (2011). The state of media literacy: A response to Potter. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 55(3), 419-430.

17. Hobbs, R. (2017) Approaches to teacher professional and media literacy in International Handbook of Media Literacy Education, Routledge , London

18. Orr, David. (2013). Place and Pedagogy. *NAMTA Journal*, v38 n1 p183-188

תל אביב

<https://www.youtube.com/watch?v=nRS8kfN9xxI>

באר שבע

<https://www.youtube.com/watch?v=gY8XEuP7E9M&t=16s>

חיפה

https://www.youtube.com/watch?v=HnhSX_tbyV8

קריית מלאכי

<https://www.youtube.com/watch?v=-ZRZom-Q230>

אשקלון

<https://www.youtube.com/watch?v=oakq0TqAlWw>

נספח 2.

משובים של הסטודנטים

תכנית מנהיגות אקדמית בקיימות חברתית, משובי סטודנטים/יות, סמ' ב' 2014

אם חשבתי כי באוניברסיטה עליי להאזין למרצים, לרשום את דבריהם נמרצות ולשננם כל עת יומם וליל, הרי בימי הקיימנים, למשך שלוש שעות גיליתי מקום אקדמי אמיתי המבטא את החזון שכל אוניברסיטה מתיימרת לאחוז בו-מקום בו אני חופשיה להשתמש בתבונתי בכל עת, מקום בו אני לומדת להביט בסביבתי במבט ביקורתי-מחקרי, מקום בו קיימת ההרגשה כי ניתן לשנות ולשפר באמצעות יוזמה אישית וקבוצתית

אני חושבת שזה קורס שמאפשר לחשוב על דברים בצורה אחרת, נועזת ויותר שיתופית ופתוחה.

בניגוד למשאבים הסביבתיים (שהם...) השמירה עליהם היא חלק מהנושאים שדובר עליהם בתוכנית) מה שעומד במרכז התוכנית לדעתי הוא המשאב האנושי- כיצד גופים מסויימים יכולים להשתמש בנו לרעה ולבצע עלינו מניפולציות וכיצד אנחנו באספקט של ערבות הדדית יכולים להשתמש אחד בשני בתור משאב ולעזור אחד לשני ובכך ניתנת לנו האפשרות לקיים מערכת מסויימת שבה ניתן לקבל דברים מבלי שתצטרך לשלם כסף.

תכנית הקיימנים מתכתבת עם רוח התקופה בציבור הישראלי כיום – רוח של שינוי וחשיבה מחודשת על נושאים שהיו בעבר עלומים – וכאן לדעתי טמון כוחה של התכנית, בשל היותה עניינית ואקטואלית.

מהות המנהיגות בעידן ההגשמה העצמית, על פי הקיימנים, נמצא ביכולת לפתח את הגרעין העצמי בלב העוברים את התוכנית, המנוע לעשייה וחשיבה חברתית נמצא בתוכנו ומשתוקק לצאת החוצה עקב הצורך הקיים בעולם בו אנו חיים.

לימדו אותנו הקשבה וקבלה ודרך החיבור אליהם ולשיטת art of hosting הלבבות נפתחו ותהליך של שינוי אמיתי בדרך החשיבה החל גם ברמה החברתית וגם האישית. ואני מודה להם מאוד על מתנה שכזאת.

הקיימנים מעניקה חשיבה חברתית יצירתית ומקורית תוך שמת דגש על העצמת הסטודנט לבחירה חלופית, בימים של תרבות צריכה וכלכלה ריכוזית.

בקרר אותנו בעמוד: Communityplacemaking.com

כיום אני מבינה יותר מתמיד עד כמה התחום החברתי מדהים, חי ונושם, בעיקר בזכות מאיה ותומר שמביאים עימם לא רק את הידע האמיתי אבל גם את ההתנסות בשטח.

להעיר את העיר

נספח 3. מבנה הקורס

הקורס נע בחמישה שלבים :
חלימה – שלב גיבוש הקבוצה והעלאת ההסכמות, המאוויים, הכישורים והיכולות של כל יחיד בקבוצה שעושים אותה אחת ומיוחדת. תכנון - שלב החיבור אל השטח בו תפנה הקבוצה אל הקהילה והשכונה עם מגוון כלי שיח והתערבות (כמו 'קפה עולם') ותאסוף את כל הנחוץ לגיבוש הסיפור המקומי.

עשייה - השלב בו עוברים משיחה ליצירה משותפת יחד עם כל המעורבים בתהליך. נותנים ביטוי לסיפור המקומי בגישת Placemaking.

חגיגה – שלב הרפלקציה של הקבוצה והשותפים בו נערכת הצגה ולמידה בגישת למידה מהצלחות על מנת לדייק ולייעל את העתיד, כמו גיבוש השלב הבא של מה שנוותר בטח.

'העבר את זה הלאה' – השלב ההפצה, שבו הקבוצה מגבשת את המסר והרעיון שנוותר עם סיום הפעילות, ומוסרת הלאה תיעוד של התהליך מתחילתו ועד לתוצר הסופי שנוותר כמייצג במרחב הציבורי של השכונה עם תום הקורס. הפצת תיעוד כמו ארכיון דיגיטאלי בנושא הסיור המקומי, סרט תיעודי קצר וכדומה, היא פן מהותי בתהליך העשייה החברתית שהאימפקט שלו רב ומשמעותי בהנעת תהליכי המשך. הדהוד זה מתאפשר באמצעות ערוצי התקשורת שנוצרו מתחילת התהליך, כמו פייסבוק, יוטיוב, מאגר תמונות, צוות מוביל מקומי וכדומה.